

Návraty k starému myšlenému

Učinil jsem po listopadu 1989 dost divnou zkušenost: celá řada lidí, mých přátel, ale i mnoha dalších, se mne stále znovu tázala, co píšu a kdy už napíšu a vydám něco podstatného. Když jsem vydal dvě knížky spíše typu sborníků, bylo to většinou tolerováno, ale otázky se opakovaly. Měl jsem stále silnější dojem, že lidé – a také moji přátelé – jsou nakloněni vše, co jsem dosud napsal (a zdaleka jsem to nepublikoval ani v samizdatové podobě, natož veřejně), považovat za cosi, k čemu není zapotřebí se vracet. To vlastní, to skutečně důležité bude teprve to, co teď nově napíšu a vydám. Musím říci, že mne to dost dlouho iritovalo. Pochopitelně připouštím, že to, co jsem dosud napsal, za moc nestojí, a pokud ano, že to většinu lidí moc nezajímá. Ale proč potom to očekávání, že konečně napíšu něco pořádného? Pokud to, co jsem až dosud napsal, nic tak podstatného není, proč by se to najednou mělo změnit, když už jsem dávno v penzi a jenom jsem se nechal ve stáří aktivovat? Chtěl jsem si to nedávno znovu ověřit, a tak jsem se svých přátel a známých dotázal, co by tomu řekli, kdybych dal dohromady několik rozmanitých delších i kratších textů, v nichž jsem se jakoby setkal a někde i střetl s jinými mysliteli, českými a zahraničními, starými i současnými. Nikdo to neodmítl, ale neměl jsem a nemám z toho dobrý dojem. Je to zvláštní: pokud vidím takový nezáměr o to, co jsem psal dříve za rozmanitých, ne vždy příznivých okolností a k čemu bych se stejně musel nějak postavit, i kdybych psal nově něco jiného a jinak, proč bych měl očekávat, že něco takové by teď někoho mělo zajímat víc a hlouběji? Pochopitelně, mohl bych ty staré materiály trochu upravit, předělat, vylepšit atd. a „udělat“ z toho něco jakoby „nového“. Ale musím se přiznat, že k tomu mám hluboký vnitřní odpor. Mám jakousi – možná divnou, možná snad dokonce zvrácenou – potřebu, aby bylo uznáno, že jsem se v dobách, kdy jsem na filosofii neměl mnoho času (leđa jen ve volných chvílích) a kdy jsem jako filosof nemohl být a s výjimkou necelých tří roků také nebyl „zaměstnán“, „neflákal“ ani že jsem nepsal jen okrajové zbytečnosti. Ale zdá se, že pro to nikdo nemá porozumění. No, a já jsem zase v poslední době neměl a nadále nemám dost porozumění ani nějaké vnitřní potřeby, abych se do něčeho velkého teď pouštěl. Právě teď, kdy píše a publikuje každý, kdo udrží tužku v ruce.

(Písek, 081007–3.)